

Capitolul al III-a. Formele de organizare specifice desfășurării de activități economice în mod independent. Caractere generale

Desfășurarea de activități economice în mod independent sub imperiul O.U.G. nr. 44/2008^[1] cunoaște trei forme de organizare, respectiv: *persoana fizică autorizată, întreprinderea individuală și întreprinderea familială*.

Analizând cele trei forme de organizare se impune concluzia că, în consens cu actele normative anterioare, O.U.G. nr. 44/2008 permite persoanelor fizice să desfășoare activități economice în mod independent individual sau în forme asociative. Sub aspectul desfășurării de activități economice în mod independent, individual, O.U.G. nr. 44/2008 a reglementat două forme de organizare: persoana fizică autorizată și întreprinderea individuală. Sub aspectul desfășurării de activități economice în mod independent, într-o formă asociativă, O.U.G. nr. 44/2008 s-a oprit la o singură formă de organizare, întreprinderea familială.

Având în vedere cele menționate urmează a fi conturate principiile care guvernează alegerea formei de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent, precum și caracterele generale ale fiecăreia dintre acestea.

Secțiunea 1. Principii care guvernează alegerea formei de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent

O.U.G. nr. 44/2008^[2] nu reglementează în mod expres principiile care guvernează alegerea formei de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent. Acestea rezultă însă din interpretarea actului normativ. Din această perspectivă, prevederile O.U.G. nr. 44/2008 conduc spre formularea a două principii în materie, respectiv principiul libertății de alegere a formei de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent și principiul unicității formelor de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent.

^[1] O.U.G. nr. 44/2008 *privind desfășurarea activităților economice de către persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale* a fost publicată în M. Of. nr. 328 din 24 aprilie 2008.

^[2] O.U.G. nr. 44/2008 *privind desfășurarea activităților economice de către persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale* a fost publicată în M. Of. nr. 328 din 24 aprilie 2008.

1. Principiul libertății de alegere a formei de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent

Principiul libertății de alegere a formei de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent nu este consacrat expressis verbis prin O.U.G. nr. 44/2008. Acesta rezultă din interpretarea întregului act normativ și îndeosebi din art. 4 al O.U.G. nr. 44/2008.

Potrivit O.U.G. nr. 44/2008, persoanele fizice, care îndeplinesc condițiile prevăzute de dispozițiile sale, *pot să desfășoare activități economice în mod independent, în oricare dintre cele trei forme de organizare* pe care le reglementează respectiv, persoană fizică autorizată, întreprindere individuală sau întreprindere familială. În plus, O.U.G. nr. 44/2008 permite și desfășurarea de activități economice în mod independent, în două forme de organizare simultan^[1]. Astfel, potrivit art. 28 al acestui act normativ, pot fi cumulate calitatea de membru al unei întreprinderi familiale cu aceea de persoană fizică autorizată sau de întreprinzător, titular al unei întreprinderi individuale.

2. Principiul unicității formelor de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent

Principiul unicității formelor de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent nu este consacrat expressis verbis prin O.U.G. nr. 44/2008. Acesta rezultă din interpretarea întregului act normativ și îndeosebi din art. 39 al O.U.G. nr. 44/2008.

Din interpretarea dispozițiilor textului de lege menționat rezultă faptul că *este interzisă exercitarea de activități economice în mod independent într-o altă formă de organizare*, în afara celor consacrate prin O.U.G. nr. 44/2008. Concluzia se impune întrucât, potrivit art. 39 din O.U.G. nr. 44/2008, exercitarea de activități economice atât în formele de organizare reglementate de acest act normativ, cât și în alte forme de organizare, a fost permisă exclusiv pentru o perioadă tranzitorie^[2]

^[1] O.U.G. nr. 44/2008 reglementează în mod expres și posibilitatea de colaborare, pentru efectuarea unei activități economice, între persoanele fizice autorizate, întreprinzătorii, titularii ai unei întreprinderi individuale și reprezentanții unor întreprinderi familiale, precum și între oricare dintre aceștia și alte persoane fizice sau juridice. Colaborarea nu schimbă, prin sine, forma de organizare a niciunuia dintre colaboratori [art. 16, art. 24 și art. 29 alin. (3) din O.U.G. nr. 44/2008].

^[2] Chiar dacă, pentru viitor, toate persoanele fizice care desfășoară activități economice în mod independent trebuie să aleagă una dintre formele de organizare prevăzute de O.U.G. nr. 44/2008, totuși, conform art. 39 alin. (1) din O.U.G. nr. 44/2008, procedurile desfășurate în temeiul legii anterioare în materie (300/2004), trebuie finalizate potrivit prevederilor legale aplicabile la data inițierii acestora. Astfel, dacă o persoană fizică a demarat procedura de autorizare în vederea desfășurării de activități economice în mod independent sub imperiul Legii nr. 300/2004, iar aceasta nu a fost finalizată până la data intrării în vigoare a O.U.G. nr. 44/2008, procedura va continua potrivit Legii nr. 300/2004. Ulterior,

de 2 ani de la data intrării în vigoare a O.U.G. nr. 44/2008^[1]. În această perioadă, pentru persoanele care desfășurau activități economice în baza altor acte normative, și deci implicit în alte forme de organizare, s-a reglementat un drept de opțiune pentru una dintre formele de organizare derivând din O.U.G. nr. 44/2008. Corelativ, pentru cazul neexercitării dreptului de opțiune în termenul menționat, actul normativ a prevăzut sancțiunea radierii din registrul comerțului, din oficiu, precum și un regim juridic al acesteia.

Potrivit art. 39 alin. (5) din O.U.G. nr. 44/2008, radierea din oficiu se dispune de directorul oficiului registrului comerțului, prin rezoluție. Aceasta se publică pe pagina de internet a Oficiului Național al Registrului Comerțului și se afișează, sub formă tabelară, la sediul oficiului registrului comerțului care a dispus radierea. Rezoluția este supusă căii de atac a plângerii, termenul de formulare a acesteia fiind de 15 zile de la afișare. Plângerea se depune la instanța competentă să o soluționeze. Competența materială de soluționare a plângerii aparține judecătorei, iar competența teritorială, instanței în a cărei rază teritorială se află sediul profesional al celui împotriva căruia a fost pronunțată radierea. În materia procedurii de judecată se aplică dispozițiile dreptului comun. Hotărârea judecătorească rămasă irevocabilă urmează a fi trimisă din oficiu, de către instanțele judecătorești, oficiului registrului comerțului.

cu respectarea termenului de 2 ani de la intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 44/2008, persoana fizică urmează a se reorganiza potrivit uneia dintre formele de organizare derivând din O.U.G. nr. 44/2008 – a se vedea, în acest sens, *Decizia Curții de Apel Alba – Secția de Contencios Administrativ și Fiscal nr. 96 din 27 ianuarie 2009*, publicată în baza de date legislativă „Legis”, CTCE Piatra Neamț.

^[1] Potrivit art. 11 din Legea nr. 24/2000, O.U.G. nr. 44/2008 a intrat în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial, respectiv la 24 aprilie 2008. În reglementarea inițială, O.U.G. nr. 44/2008 a instituit un termen de 1 an pentru alegerea unei forme de organizare specifice acestui act normativ, de către cei care desfășurau activități economice, în mod independent, în temeiul unui alt act normativ. Totuși, având în vedere faptul că până la data de 17 martie 2009, dintr-un total de 307.505 (100%) comercianți care intrau sub incidența O.U.G. nr. 44/2008 formulaseră cerere de alegere a unei forme de organizare specifice O.U.G. nr. 44/2008 doar un număr de 78.092 comercianți (25,40%), termenul a fost prelungit cu încă un an prin O.U.G. nr. 38/2009, ajungând la doi ani de la intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 44/2008. A se vedea, în acest sens, O.U.G. nr. 38/2009 *pentru modificarea art. 39 alin. (2) și (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale*, publicată în M. Of. nr. 269 din 24 aprilie 2009 și Ș.-Al. Stănescu, *Termenul de exercitare a dreptului de opțiune*, Baza de date legislativă „Legalis” www.legalis.ro, Ed. C.H. Beck, București.

Legea nr. 24/2000 *privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative* a fost publicată în M. Of. nr. 139 din 31 martie 2000. Actul normativ a fost republicat în M. Of. nr. 777 din 25 august 2004.

Secțiunea a 2-a. Persoana fizică autorizată. Caractere generale ale formei de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent

Regimul juridic al persoanei fizice autorizate este configurat, în principal, prin O.U.G. nr. 44/2008. Actul normativ cuprinde atât dispoziții speciale, aplicabile exclusiv acestei forme de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent (art. 16-21^[1]), cât și prevederi generale, aplicabile tuturor formelor de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent. Regimul juridic al persoanei fizice autorizate este completat însă prin reglementări ale altor acte normative, având un obiect de reglementare diferit de cel al O.U.G. nr. 44/2008, dar care dispun, sub anumite aspecte, și în materia persoanei fizice autorizate.

Având în vedere prevederile O.U.G. nr. 44/2008^[2], persoana fizică autorizată este o formă de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent, care nu beneficiază de personalitate juridică. Deși acest aspect nu este reglementat în mod expres, așa cum se întâmplă în cazul celorlalte forme de exercitare a activităților economice în mod independent, absența personalității juridice rezultă implicit din art. 20 al O.U.G. nr. 44/2008.

Pornind de la O.U.G. nr. 44/2008 și având în vedere și dispozițiile altor acte normative relevante, pentru o caracterizare generală a regimului juridic al persoanei fizice autorizate^[3], ca formă de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent, trebuie analizate următoarele:

1. Categoriile de persoane care pot dobândi calitatea de persoană fizică autorizată.

2. Dobândirea calității de persoană fizică autorizată.

3. Desfășurarea activității în calitate de persoană fizică autorizată.

4. Încetarea calității de persoană fizică autorizată.

^[1] Acestea formează secțiunea 1 a Capitolului III din O.U.G. nr. 44/2008, special destinată reglementării regimului juridic al persoanelor fizice autorizate.

^[2] O.U.G. nr. 44/2008 *privind desfășurarea activităților economice de către persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale și întreprinderi familiale* a fost publicată în M. Of. nr. 328 din 24 aprilie 2008.

^[3] Pentru o prezentare a modalităților prin care persoanele fizice pot desfășura activități economice, a se vedea C. Nistorescu-Popa, *Considerații privind formele de exercitare a activității economice de către persoanele fizice din perspectiva reglementărilor cuprinse în O.U.G. nr. 44/2008*, publicat în Curierul Judiciar, nr. 2/2009, Ed. C.H. Beck, București, 2009, p. 77-80.

1. Categoriile de persoane care pot dobândi calitatea de persoană fizică autorizată

Pentru ca o persoană fizică să poată opta pentru desfășurarea de activități economice în mod independent, ca persoană fizică autorizată, trebuie să îndeplinească o serie de condiții. Acestea vizează atât persoana fizică, respectiv atribute ale sale precum: cetățenia, vârsta, capacitatea de exercițiu, reputația și calificarea, cât și activitatea economică ce se dorește a fi desfășurată, respectiv categoria și modul de exercitare ale acesteia.

Condițiile referitoare la persoană sunt reglementate, în primul rând, prin O.U.G. nr. 44/2008. Potrivit art. 8 și art. 4 din O.U.G. nr. 44/2008, pentru ca o persoană fizică să poată opta pentru desfășurarea de activități economice în mod independent, ca persoană fizică autorizată, aceasta trebuie să îndeplinească o serie de condiții referitoare la cetățenie, vârstă, capacitate de exercițiu, reputație și calificare.

Sub aspectul cetățeniei, art. 4 și art. 3 ale O.U.G. nr. 44/2008, pot fi interpretate ca introducând o restrângere a sferei persoanelor fizice care pot desfășura activități economice în mod independent, ca persoane fizice autorizate. Din perspectiva textelor legale menționate, pot desfășura activități economice în mod independent, ca persoane fizice autorizate, cetățenii români și cetățenii străini care au cetățenia altor state membre ale Uniunii Europene^[1] sau Spațiului Economic European^[2].

Totuși, ca urmare a coroborării O.U.G. nr. 44/2008 cu alte acte normative, interpretarea menționată nu poate fi primită. Astfel, sfera persoanelor fizice care pot desfășura activități economice în mod independent, ca persoane fizice autorizate, include cetățenii români, cetățenii străini (indiferent de cetățenia acestora), precum și apatrizii. Aceasta se datorează, în primul rând, faptului că, în baza art. 45^[3] „libertatea economică” și a art. 18 din Constituția României, toți cetățenii străini și apatrizii^[4] sunt titulari ai dreptului

^[1] Uniunea Europeană va fi desemnată, va fi desemnată, în continuare, prin abrevierea „UE”.

^[2] Spațiul Economic European va fi desemnat, în continuare, prin abrevierea „SEE”.

^[3] Gh. Iancu, Gh. Glăvan, *Noile drepturi fundamentale. Accesul la cultură și libertatea economică*, publicat în „Analele Universității din București”, Seria Drept, Nr. 1/2004, Ed. All Beck, București, 2004, p. 35: în sistemul nostru de drept, libertatea economică este o noutate. O reglementare a libertății economice se regăsește și în: Elveția (art. 27 – libertatea economică), Italia (art. 41 – inițiativa economică), Spania (art. 38 – libertatea de a întreprinde), Rusia (art. 34-1 – libera utilizare a capacităților și a bunurilor).

^[4] Pentru o analiză a existenței tratamentului național pentru cetățenii străini, a se vedea: M. Constantinescu, I. Deleanu, A. Iorgovan, I. Muraru, Fl. Vasilescu, I. Vida, *Constituția României – comentată și adnotată*, Ed. R.A. Monitorul Oficial, București, 1992, p. 43; I. Muraru, E.S. Tănăsescu (coord.), *Constituția României. Comentariu pe articole*, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p. 163-164; M.-V. Antonescu., *Regimul juridic al străinilor în România. Străinul – persoană fizică*, Ed. All Beck, București, 2001, p. 18-21

de a desfășura activități economice în mod independent^[1]. În al doilea rând, în baza unor acte normative, cu privire la cetățenii străini având altă cetățenie decât cea a statelor membre ale UE sau SEE, precum cu privire la apatrizi, se consacră aplicarea, în materia exercitării de activități economice în mod independent, a regimului juridic aplicabil cetățenilor români^[2]. În condițiile în care cetățenilor români li se aplică regimul stabilit prin O.U.G. nr. 44/2008, acesta trebuie aplicat și cetățenilor străini având o altă cetățenie decât cea a statelor membre ale UE sau SEE, precum și apatrizilor. În al treilea rând, în baza unor acte normative, cu privire la cetățenii străini având o altă cetățenie decât cea a statelor membre ale UE sau SEE, precum și cu privire la apatrizi, se instituie mecanisme de intrare/ședere^[3] pe teritoriul României

^[1] Dreptul de a desfășura activități economice în mod independent este consacrat prin art. 45 din Constituția României, nu prin O.U.G. nr. 44/2008. Această din urmă consacră condițiile de acces și de exercitare a dreptului reglementat prin Constituție. Este motivul pentru care prevederile O.U.G. nr. 44/2008 nu ar putea restrânge sfera titularilor dreptului de a desfășura activități economice în mod independent, ci, eventual, doar pe aceea a persoanelor fizice care au acces la formele de organizare și condițiile de desfășurare a activităților economice în mod independent, reglementate prin dispozițiile sale.

Constituția României a fost publicată în M. Of. nr. 233 din 21 noiembrie 1991. Actul normativ a fost republicat în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003.

^[2] Relevante sub acest aspect sunt dispozițiile O.U.G. nr. 194/2002 și ale Legii nr. 122/2006. Art. 70 coroborat cu art. 2 alin. (1) lit. a) și b) și art. 75 din O.U.G. nr. 194/2002 consacră posibilitatea cetățenilor străini (care au o altă cetățenie decât cea a unui stat membru al UE) și a apatrizilor care au dobândit dreptul de ședere permanentă pe teritoriul României, de a desfășura activități economice în mod independent în condițiile O.U.G. nr. 44/2008 (actul normativ făcea trimitere expresă la Legea nr. 300/2004, lege abrogată prin O.U.G. nr. 44/2008). *Notă* – O.U.G. nr. 194/2002 consacră posibilitatea străinilor de a dobândi dreptul de ședere permanentă. În contextul O.U.G. nr. 194/2002, termenul străin acoperă ansamblul persoanelor care nu au cetățenia română ori a unui alt stat membru al UE sau SEE. În categoria „străin” sunt deci incluși și cei care nu au cetățenia niciunui stat, denumiți apatrizi. Însăși definiția legală a termenului apatriz se referă la acesta ca fiind „un străin” care nu are cetățenia niciunui stat. Art. 20 lit. c) din Legea nr. 122/2006 conferă dreptul cetățenilor străini care au dobândit statutul de refugiat sau de persoane beneficiind de protecție subsidiară, de a desfășura activități economice în mod independent, în aceleași condiții ca și cetățenii români.

O.U.G. nr. 194/2002 *privind regimul străinilor* a fost publicată în M. Of. nr. 955 din 27 decembrie 2002. Ultima republicare a actului normativ s-a realizat în M. Of. nr. 421 din 5 iunie 2008.

Legea nr. 122/2006 *privind azilul în România* a fost publicată în M. Of. nr. 428 din 18 mai 2006.

^[3] Relevante sub acest aspect sunt dispozițiile O.U.G. nr. 194/2002. Actul normativ reglementează posibilitatea cetățenilor străini (care au o altă cetățenie decât cea a unui stat membru al UE) și a apatrizilor de a obține o viză de lungă ședere de tip D/AE – pentru desfășurarea de activități economice în mod independent [art. 24 alin. (1) lit. a)] sau de a obține o viză de lungă ședere de tip D/VF – pentru reîntregirea familiei, care presupune și posibilitatea de a desfășura activități economice în mod independent [art. 46, art. 129 și art. 65 alin. (1)]. *Notă* – O.U.G. nr. 194/2002 consacră posibilitatea străinilor de a dobândi viză de tip D/AE sau de tip D/VF. În contextul O.U.G. nr. 194/2002, termenul străin acoperă

tocmai pentru desfășurarea de activități economice în mod independent. În condițiile inexistenței unui alt act normativ care să reglementeze condițiile exercitării dreptului de a desfășura activități economice în mod independent, O.U.G. nr. 44/2008 trebuie să se aplice tuturor categoriilor de cetățeni străini, precum și apatrizilor.

Sub aspectul vârstei, potrivit art. 8 și art. 4 ale O.U.G. nr. 44/2008, pentru ca o persoană fizică să poată desfășura activități economice în mod independent, ca persoană fizică autorizată, aceasta trebuie să aibă 18 ani împliniți.

Sub aspectul capacității de exercițiu, O.U.G. nr. 44/2008 nu instituie, în mod expres, nicio condiție. Aceasta rezultă însă pe cale de interpretare, pornind de la condiția referitoare la vârsta. Astfel, pot opta pentru desfășurarea de activități economice în mod independent, ca persoane fizice autorizate, persoanele fizice având capacitate deplină de exercițiu.

Sub aspectul reputației, potrivit art. 8 și art. 4 din O.U.G. nr. 44/2008, pentru ca o persoană fizică să poată opta pentru desfășurarea de activități economice în mod independent, ca persoană fizică autorizată, aceasta trebuie să nu fi fost sancționată, printr-un document^[1] definitiv și irevocabil, pentru faptele ilicite prevăzute de legile financiare, vamale și cele care privesc disciplina financiar-fiscală, de natura celor care se înscriu^[2] în cazierul fiscal^[3]. În plus, pornind de la prevederile Codului penal^[4], condiția ar trebui completată cu:

ansamblul persoanelor care nu au cetățenia română ori a unui alt stat membru al UE sau SEE. În categoria „străin” sunt deci incluși și cei care nu au cetățenia niciunui stat, denumiți apatrizi. Însăși definiția legală a termenului apatrid se referă la acesta ca fiind „un străin” care nu are cetățenia niciunui stat.

^[1] O.G. nr. 75/2001 folosește termenul „document”, în considerarea faptului că sancționarea pentru faptele care se înscriu în cazierul fiscal poate fi realizată prin intermediul unei hotărâri judecătorești sau a altor acte, emanând de la alte autorități, precum organe fiscale și vamale aflate în subordinea Ministerului Finanțelor Publice.

O.G. nr. 75/2001 *privind organizarea și funcționarea cazierului fiscal* a fost publicată în M. Of. nr. 540 din 1 septembrie 2001. Actul normativ a fost republicat în M. Of. nr. 664/23 iulie 2004.

^[2] În conformitate cu art. 1 alin. (1) din H.G. nr. 31/2003, faptele sancționate de legile financiare, vamale și cele care privesc disciplina financiar-fiscală, care se înscriu în cazierul fiscal, sunt prevăzute în Anexa acestui act normativ (A – fapte care constituie infracțiuni și B – fapte care constituie contravenții).

H.G. nr. 31/2003 *privind aprobarea Normelor metodologice pentru aplicarea Ordonanței Guvernului nr. 75/2001 privind organizarea și funcționarea cazierului fiscal* a fost publicată în M. Of. nr. 92 din 14 februarie 2003.

^[3] Potrivit art. 4 alin. (2) și art. 7 alin. (2) din O.G. nr. 75/2001, contribuabilii sunt înscrși în cazierul fiscal pe baza unui document definitiv și irevocabil și, cu îndeplinirea anumitor condiții, sunt scoși din evidență. Rezultă deci că imposibilitatea de a dobândi calitatea de persoană fizică autorizată pe considerentul neîndeplinirii condițiilor referitoare la reputație există câtă vreme contribuabilii sunt înscrși în cazierul fiscal.

^[4] Legea nr. 15/1968 *privind adoptarea Codului penal al României* a fost publicată în B. Of. nr. 79bis din 21 iunie 1968. Ultima republicare a actului normativ a fost realizată în M. Of. nr. 65 din 16 aprilie 2007.

absența condamnării, prin hotărâre judecătorească definitivă, la pedeapsa accesorie a interzicerii dreptului de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie ori o activitate de natura celei de care s-a folosit condamnatul pentru săvârșirea unei infracțiuni (art. 71 și art. 64), absența condamnării, prin hotărâre judecătorească definitivă, la pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi de la 1 la 10 ani, în forma interzicerii dreptului de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie ori o activitate, de natura celei de care s-a folosit condamnatul pentru săvârșirea unei infracțiuni (art. 64-66), absența aplicării măsurii de siguranță a interzicerii unei funcții sau profesii (art. 115 și art. 111)^[1].

Sub aspectul calificării, potrivit art. 8 și art. 4 din O.U.G. nr. 44/2008, pentru ca o persoană fizică să poată opta pentru desfășurarea de activități economice în mod independent, ca persoană fizică autorizată, aceasta trebuie să aibă pregătirea sau experiența profesională necesară pentru activitatea economică avută în vedere. O.U.G. nr. 44/2008 nu stabilește, prin dispozițiile sale, condiții concrete de pregătire sau experiență profesională, ci consacră, cu caracter de principiu, obligativitatea îndeplinirii acelor condiții de pregătire sau experiență profesională^[2] impuse, prin alte acte normative, pentru desfășurarea activității economice pentru care se solicită dobândirea calității de persoană fizică autorizată.

Condițiile referitoare la activitate sunt reglementate, în primul rând, prin O.U.G. nr. 44/2008. Potrivit art. 8 și art. 4 din O.U.G. nr. 44/2008, pentru ca o persoană fizică să poată opta pentru desfășurarea de activități economice în mod independent, ca persoană fizică autorizată, aceasta trebuie să

Codul penal va fi desemnat, în continuare, prin abrevierea „C. penal”. Cu privire la pedepsele accesorii, complementare și la măsurile de siguranță, a se vedea C. Bulai, *Manual de drept penal. Partea generală*, Ed. All, București, 1997, p. 302-307, 592-594.

^[1] O.U.G. nr. 44/2008 nu reține ca fiind o condiție pentru desfășurarea de activități economice în mod independent absența condamnării penale la pedeapsa accesorie/complementară a interzicerii unor drepturi și nici absența aplicării măsurii de siguranță a interzicerii unei profesii. În consecință, existența condamnării penale la pedeapsa accesorie/complementară menționată nu poate împiedica dobândirea calității de persoană fizică autorizată decât în perioada în care pedeapsa este în executare, nu până la reabilitare; în acest sens, a se vedea C. Bulai, *Manual de drept penal – Partea generală*, Ed. All, București, 1997, p. 622. În privința măsurii de siguranță, aceasta nu poate împiedica dobândirea calității de persoană fizică autorizată decât până la momentul revocării acesteia, în condițiile art. 437 C. pr. penală.

Codul de procedură penală a fost publicat în B. Of. nr. 145-146 din 12 noiembrie 1968. Ultima republicare a actului normativ a fost realizată în M. Of. nr. 78 din 30 aprilie 1997.

^[2] Pentru o analiză a problemei dacă o persoană fizică autorizată este, în toate cazurile, un meseriaș (în sensul de persoană calificată să desfășoare o anumită activitate economică), a se vedea: P. Băltășeanu, *Calitatea de angajator a subiectelor de drept autorizate potrivit O.U.G. nr. 44/2008*, publicat în *Revista de dreptul muncii* nr. 1/2009, Ed. Wolters-Kluwer, București, 2009, p. 129-133: nu sunt meseriași: comercianții cu amănuntul, intermediarii în comerț cu diverse produse, cei ce oferă servicii de cazare, manipulanții de mobilier, cei ce oferă servicii de curățenie etc.

îndeplinească o serie de condiții referitoare la categoria de activități economice, precum și la modul de desfășurare a acestora.

Sub aspectul categoriilor de activități economice, potrivit art. 3 alin. (3) din O.U.G. nr. 44/2008, ca regulă, o persoană fizică vizând exercitarea de activități economice în mod independent, ca persoană fizică autorizată, poate opta pentru orice activitate economică prevăzută în Codul CAEN^[1]. Prin excepție, nu pot fi desfășurate de către persoanele fizice în condițiile O.U.G. nr. 44/2008, deci nici ca persoană fizică autorizată, activitățile economice pentru care a fost instituit un regim special de exercitare sau cele pentru care au fost instituire restricții ori alte interdicții de desfășurare.

Sub aspectul modului de desfășurare a activităților economice, potrivit art. 8 din O.U.G. nr. 44/2008, pentru ca o persoană fizică să poată opta pentru desfășurarea de activități economice în mod independent, ca persoană fizică autorizată, aceasta trebuie să îndeplinească toate condițiile de funcționare prevăzute de legislația specifică în domeniul sanitar, sanitar-veterinar, al protecției mediului și protecției muncii^[2].

2. Dobândirea calității de persoană fizică autorizată

Pentru dobândirea calității de persoană fizică autorizată, o persoană fizică trebuie să parcurgă procedura de înregistrare în registrul comerțului și de autorizare a funcționării. *De lege ferenda*, ar fi util ca O.U.G. nr. 44/2008 să prevadă expres faptul că dobândirea calității de persoană fizică autorizată are loc la momentul înregistrării în registrul comerțului și autorizării funcționării formei de organizare a desfășurării de activități economice în mod independent denumită „persoană fizică autorizată”. Conex dobândirii calității de persoană fizică autorizată este parcursă și procedura de înregistrare fiscală^[3].

Procedura de înregistrare în registrul comerțului și de autorizare a funcționării se realizează cu respectarea, în primul rând, a dispozițiilor speciale, cuprinse în O.U.G. nr. 44/2008 (art. 7 și urm.). Din această perspectivă,

^[1] Codul CAEN a fost aprobat prin H.G. nr. 656/1997 *privind aprobarea Clasificării activităților din economia națională – CAEN*, publicată în M. Of. nr. 301 din 5 noiembrie 1997.

^[2] Pentru o enumerare a actelor normative din domeniul sanitar, sanitar-veterinar, al protecției mediului și al protecției muncii care reglementează condițiile de funcționare obligatoriu a fi respectate pentru ca o persoană fizică să poată dobândi calitatea de persoană fizică autorizată, a se vedea http://www.onrc.ro/romana/lista_acte.php (site-ul Oficiului Național al Registrului Comerțului).

^[3] Așa cum rezultă din coroborarea art. 2 lit. i) cu art. 11 alin. (1) și (5) din O.U.G. nr. 44/2008, dobândirea calității de persoană fizică autorizată are loc la momentul admiterii cererii de înregistrare în registrul comerțului și de autorizare a funcționării. Dobândirea calității de persoană fizică autorizată trebuie delimitată de dobândirea calității de comerciant, aceasta din urmă fiind guvernată de dispozițiile art. 7 C. com.

Codul comercial a fost publicat în M. Of. nr. 126 din 10 septembrie 1887. Codul comercial va fi desemnat, în continuare, prin abrevierea „C. com.”.

parcurea procedurii de înregistrare în registrul comerțului și de autorizare a funcționării presupune completarea modelului-legal al cererii de înregistrare în registrul comerțului și de autorizare a funcționării^[1] (ținând cont de alegerea formei de organizare desemnată prin sintagma „persoană fizică autorizată”) și depunerea acesteia la oficiul registrului comerțului în raza teritorială a căruia a fost ales sediul profesional, însoțită de un set de înscrisuri în dovedirea îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege. Soluționarea cererii menționate intră în competența directorului oficiului registrului comerțului. În cazul admiterii, acesta va dispune, prin rezoluție, înregistrarea în registrul comerțului și autorizarea funcționării persoanei fizice autorizate.

Procedura de înregistrare fiscală se realizează, în prezent, cu respectarea a două seturi de reglementări.

Pe de o parte, *potrivit O.U.G. nr. 44/2008, Legii nr. 359/2004^[2] și Ordinului ministrului justiției nr. 2594/2008^[3]*, procedura de înregistrare fiscală se desfășoară concomitent cu procedura de înregistrare în registrul comerțului și de autorizare a funcționării, fiind alăturată acesteia. Din această perspectivă, parcurea procedurii de înregistrare fiscală presupune completarea modelului-legal al cererii de înregistrare fiscală^[4] (ținând cont de alegerea formei de organizare desemnată prin sintagma „persoană fizică autorizată”) și depunerea acesteia la oficiul registrului comerțului în raza teritorială a căruia a fost ales sediul profesional (ca anexă la cererea de înregistrare în registrul comerțului și de autorizare a funcționării). Soluționarea cererii intră în competența Ministerului Finanțelor și constă în atribuirea codului unic de înregistrare. Ca efect al parcurgerii procedurii de înregistrare în registrul comerțului, de autorizare a funcționării și de înregistrare fiscală (derulată prin intermediul oficiului registrului comerțului), se eliberează certificatul de înregistrare în registrul comerțului^[5].

^[1] Acesta este reglementat prin Anexa B din Ordinul ministrului justiției și libertăților cetățenești nr. 1355/2009 – „cerere de înregistrare în registrul comerțului a persoanelor fizice autorizate, întreprinderilor individuale și întreprinderilor familiale”, cod 11-10-180.

Ordinul ministrului justiției și libertăților cetățenești nr. 1355/2009 *pentru aprobarea modelului cererilor de înregistrare în registrul comerțului și al declarațiilor pe propria răspundere privind autorizarea funcționării* a fost publicat în M. Of. nr. 341 din 21 mai 2009.

^[2] Legea nr. 359/2004 *privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice* a fost publicată în M. Of. nr. 839 din 13 septembrie 2004.

^[3] Ordinul ministrului justiției nr. 2594/2008 *pentru aprobarea Normelor metodologice privind modul de ținere a registrelor comerțului, de efectuare a înregistrărilor și de eliberare a informațiilor* a fost publicat în M. Of. nr. 704 din 16 octombrie 2008.

^[4] Acesta este reglementat prin Anexa A1 a Ordinul ministrului justiției și libertăților cetățenești nr. 1355/2009, așa cum rezultă din art. 3 al actului normativ menționat.

^[5] Modelul-legal al certificatului de înregistrare în registrul comerțului este reglementat prin H.G. nr. 991/2004 *privind stabilirea modelului cererii de înregistrare și al certificatului de înregistrare în registrul comerțului*, publicată în M. Of. nr. 590 din 1 iulie 2004.

Pe de altă parte, *potrivit Codului de procedură fiscală*^[1] și *Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 1346/2006*^[2], procedura de înregistrare fiscală reprezintă o etapă ulterioară procedurii de înregistrare în registrul comerțului și de autorizare a funcționării. Din această perspectivă, parcurgerea procedurii de înregistrare fiscală presupune completarea modelului-legal al declarației de înregistrare fiscală^[3] (ținând cont de alegerea formei de organizare desemnată prin sintagma „persoană fizică autorizată”) și depunerea acestuia la organul fiscal competent din subordinea Agenției Naționale de Administrare Fiscală, respectiv la administrația finanțelor publice de la domiciliul fiscal al persoanei fizice autorizate, însoțită de un set de înscrisuri pentru dovedirea celor menționate în cuprinsul declarației. Ca efect al depunerii declarației de înregistrare fiscală, organul fiscal competent atribuie un cod de înregistrare fiscală și eliberează un certificat de înregistrare fiscală^[4].

3. Desfășurarea activității în calitate de persoană fizică autorizată

Dobândirea calității de persoană fizică autorizată, precum și desfășurarea de activități economice în această calitate pot produce efecte juridice pe multiple planuri, influențând regimul juridic al patrimoniului persoanei fizice sau determinând dobândirea unor calități asociate celei de persoană fizică autorizată, precum acelea de: comerciant, angajator sau contribuabil.

Sub aspectul regimului juridic al patrimoniului persoanei fizice, desfășurarea de activități economice în mod independent, ca persoană fizică autorizată, permite constituirea unui patrimoniu de afecțiune. Potrivit

H.G. nr. 991/2004 *privind stabilirea modelului cererii de înregistrare și al certificatului de înregistrare în registrul comerțului* a fost publicată în M. Of. nr. 590 din 1 iulie 2004.

^[1] O.G. nr. 92/2003 *privind Codul de procedură fiscală* a fost publicat în M. Of. nr. 941 din 29 decembrie 2003. Ultima republicare a actului normativ a fost realizată în M. Of. nr. 513 din 31 iulie 2007. Codul de procedură fiscală va fi desemnat, în continuare, prin abrevierea „C. pr. fiscală”.

^[2] Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1346/2006 *privind aprobarea Procedurii de atribuire a codului de înregistrare fiscală pentru persoanele fizice care desfășoară activități economice în mod independent sau exercită profesii libere, a Procedurii de modificare a domiciliului fiscal pentru asocierile și alte entități fără personalitate juridică, precum și a modelului unor formulare* a fost publicat în M. Of. nr. 744 din 31 august 2006.

^[3] Acesta este reglementat prin Anexa 1 a Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 262/2007 – Declarație de înregistrare fiscală/Declarație de mențiuni pentru persoanele fizice care desfășoară activități economice în mod independent sau exercită profesii libere (070), cod M.F.P. 14.13.01.10.11/5.

Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 262/2007 *pentru aprobarea formularelor de înregistrare fiscală a contribuabililor* a fost publicat în M. Of. nr. 175/13 martie 2007.

^[4] Modelul-legal al certificatului de înregistrare fiscală este reglementat prin Anexa 1 a Ordinului ministrului finanțelor publice nr. 262/2007 – Certificat de înregistrare în scopuri de TVA, cod M.F.P. 14.13.20.99/1, respectiv Certificat de înregistrare fiscală, cod M.F.P. 14.13.20.99/2